

Ze zeggen Meneer tegen hem

Wie de honderd haalt, heeft een hoofd vol herinneringen. De een nog mooier dan de ander, de ander nog indringender dan de een. Een eeuw lang leeft hij dan, in een wereld die onder andere door zijn toedoen enorm is veranderd. Toen hij werd geboren, waren de auto's op een hand te tellen, was de telefoon een niche voor de rijken en begrenste een lange draad de mobiliteit ervan. Radio kwam uit een orgelkast, de televisie bestond nog niet eens in verhaaltjes en de wereld leek niet veel groter dan het geboortedorp, of de eigen wijk. Inwoners van het ene dorp kwamen niet in het andere. Liever niet.

Meneer had daar geen last van. Wereld geboren in de grootste villa en slijt zijn laatste jaren in het grootste landgoed van de stad. Groeide op in een eeuw waarin telecommunicatie de slagader voor innovatie was. Honderd jaar later zit Meneer middenin een *global community*, aaneengeknoopt en samengebald door onzichtbare lijnen. Minicomputers, oortelefoons en kleurentelevisies niet groter dan polshorloges verbinden mensen via internet. Gewoon de weg vragen doet niemand meer omdat auto's in directe verbinding staan met de ruimte waar satellieten alles in de gaten houden. "Het is me wat", zegt Meneer, "Het was me wat."

In hem heeft Nederland een levend monument. Een man van formaat, letterlijk en figuurlijk. Een man met inhoud, met tegenstellingen. Een man met een gouden hart voor zijn medewerkers. Maar ook met een ijzeren vuist, machtig genoeg om een wereldconcern te bestieren. Aan de *lichtstadkrant* liet hij nog zijn levenslessen na: "Iedereen wil altijd alles zelf doen, maar dat werkt niet. Je moet mensen in hun waarde laten, niet altijd alles beter weten. Het is een belangrijke les geweest, één die ik mijn hele leven in praktijk heb gebracht, tot in de Raad van Bestuur. Laat mensen hun gang gaan, laat ze werken, laat ze dingen ontdekken en daar zelf de vruchten van plukken. Al moeten ze natuurlijk wel weten wie de baas is. Weten waar het einde is, en je daar aan houden. Ik zag het verkeerd lopen met hoge heren die plaats moesten maken, maar dat niet konden. Die bleven vasthouden, bleven bellen, zich met de zaken bleven bemoeien, toch nog altijd wilden meeregeren. Moet je niet doen. Weg is weg. Je moet de volgende zijn kans geven. Niet achter een pilaartje blijven gluren. Dat werkt niet. Dat is slecht voor het bedrijf – twee kapiteins op een schip – en het is vooral erg slecht voor jezelf. Dat geeft maar stress! En zo. Spanningen, bitterheid en die kroppen zich dan op en daar kan je lijf niet tegen. Laat gaan, laat gaan."

'Ik zag het verkeerd lopen met hoge heren die plaats moesten maken, maar dat niet konden'

Meneer deelde de Nutsschool met kinderen van Tromp, Knappert, Knipscheer en anderen. Honderd jaar is lang, maar niet alles is vergeten. In je schooltijd soldeerde je op zolder zelf een radio, een versterker en een lichtorgel. De eerste platenspeler, een mooi afgerond houten koffertje dat met rood kunstleer was beplakt, met een tuimelement voor 33 en 78 toeren platen. In elektrisch opzicht een fraai apparaat, in mechanisch opzicht zo zo. De eerste videorecorder waarvan je er drie moest aanschaffen om ze te kunnen laten rouleren volgens het schema, eentje in gebruik, eentje in reserve en eentje in reparatie. Het zoemt in de stad van herinneringen. Van mensen die hem persoonlijk kennen, die voor hem hebben gewerkt, waar hij op de werkvloer kwam. Die fabrieksrestanten kregen voor de hobbyclub. Die een bijdrage ontvingen voor de studie van de kinderen, die in Meneers bedrijf aan de slag konden. En geld voor de sportvereniging, waar Meneer in het weekend kwam kijken. Herinneringen van hen die de keuken bestierden en dan paling bakten, die Meneer persoonlijk kwam proeven. Stiekem, want hij was op dieet. Die hem verklapten dat er weer een directeur te diep in het glaasje had gekeken.

De verhalen komen weer boven. Van die keer dat er één 's nachts bij de glasfabriek de weekproductie in scherven reed. Van die ander die telkens zijn hele huis liet vullen met het nieuwste van het nieuwste maar het was nooit goed genoeg. Nooit dankjewel voor de moeite. Van die man die zover weg ging wonen dat de lichtstad een omweg werd. En dan die alles verkocht waar zij zo hard voor hadden gewerkt; die deed alles in de aanbieding, zelfs zijn vrouw erbij. *Let's make things better*. Ze hoorden veel, ze zagen alles. Kom niet aan Meneer. Maar die opvolgers... Alles behalve *sense and simplicity*. Meneer noemt zichzelf lui en verwend. Daarom zeggen ze ook Meneer tegen hém, en niet tegen die nazaten. ■

Jacob van Kokswijk

Jacob van Kokswijk is parttime ICT-consultant bij Capgemini, veelgevraagd spreker bij congressen, lid van de stuurgroep Next Generation Networks initiative van de EU. (tm@kokswijk.nl, www.kokswijk.nl)